

روزی هوشور (دولانی)

جەلە سزەری

مەللەتلەر نەشریاتی

روزی هوشور (دولانی)

جہانگیر سرسری

(ہیکایلو)

سلسلہ نثریات

مەسئۇل مۇھەررىر : مۇكەررەم مەمەت
مەسئۇل كوررېكتور : قەيسەر قۇربان
كىتاب ئىسمىنى يازغۇچى : دولقۇن قادىر

جەڭ ئىزلىرى

روزي ھوشۇر(دولانى)

-
-
- نەشر قىلغۇچى : مىللەتلەر نەشرىياتى
ئادرېسى : بېيجىڭ شەھىرى خېيېنگىلى شىمالىي كوچا 14 - قورۇ
پوچتا نومۇرى : 100013 ، تېلېفون نومۇرى : 64290862 - 010
ساتقۇچى : جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرى
باسقۇچى : بېيجىڭ دىشىن باسما زاۋۇتى
نەشرى : 2007 - يىل 7 - ئايدا 1 - قېتىم نەشر قىلىندى
بېسىلىشى : 2007 - يىل 7 - ئايدا بېيجىڭدا 1 - قېتىم بېسىلدى
ئۆلچىمى : 850x1168م م . 32كەسلەم
باسما تاۋىقى : 11.875
سانى : 1000 - 0001
باھاسى : 17.00 يۈەن

ISBN 978-7-105-08380-0/I. 1838 (维 265)

责任编辑：木开日木·买买提
责任校对：开赛尔·库尔班

图书在版编目(CIP)数据

战场足迹：维吾尔文/肉孜·吾守尔著. —北京：
民族出版社，2007. 6
ISBN 978-7-105-08380-0

I. 战... II. 肉... III. 短篇小说—作品集—
中国—当代—维吾尔语（中国少数民族语言）
IV. I247. 7

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2007)第 091905 号

出版发行：民族出版社 <http://www.e56.com.cn>
社 址：北京市和平里北街 14 号 邮编：100013
电 话：010-64290862（维文室）
印 刷：北京迪鑫印刷厂
版 次：2007 年 7 月第 1 版 2007 年 7 月北京第 1 次印刷
开 本：850 毫米×1168 毫米 32 开
印 张：11.875
印 数：0001-1000 册
定 价：17.00 元
ISBN 978-7-105-08380-0/I.1838（维 265）

مۇندەرىجە

1	خىسلەت
6	ئىگىسىنى تاپقان سوۋغات
17	ئوغلۇمنىڭ تەلىپى
22	ئائىلىدىن كەلگەن خەت
26	ئۆزگىرىش
32	ۋىجدان ئازابى
38	خاسىيەتلىك ئىش
43	لەۋھە
46	«مۆجىزە»
50	بەخت يولى
55	كۆپۈك
59	تۈەنجاڭنىڭ شادلىقى
64	ئەپچىل «چارە»
67	تەقسىمات
71	پۇرسەت
75	ئاتا ئۈمىدى
79	چىراغ يورۇقىدا
84	چىلان تورۇق
89	ئىز بېسىش
96	مانېۋىر ئالدىدا
104	رىشتە
108	سەپەر ئۈستىدە

113	 تاغ بۇركۈتى
117	 قىممەتلىك يالداما
121	 پېشقەدەم جەڭچى ئېيتقان ھېكايە
126	 بوۋاينىڭ رەھىمىتى
129	 ئاچچىق ساۋاق
133	 راستچىل ئادەم
140	 موماينىڭ ھىممىتى
147	 ئىلتىماس
150	 قوللاش
154	 يولدا
160	 ئورۇنسز تەنقىد
162	 پوستتا تۇرۇش
165	 مېۋە تەقدىم قىلىش
168	 «جاھىل ئەسكەر»
176	 تەقدىرلەش
183	 كۈتكۈچى قىز ۋە سىڭلىم
186	 قوشۇندىن ئايرىلىش
191	 ئۇقۇشماسلىق
195	 قايتۇرۇپ بېرىلگەن «سوۋغات»
200	 خىجىللىق
205	 ئادىل تەقسىمات
209	 گۇمان
216	 تەلىپى كۆپ جەڭچى
220	 ئاتىدىن ئېلىنغان «ئىمتىھان»
228	 پۇشايمان
231	 دادامنىڭ بۇيرۇقى
238	 ئاجايىپ «ئارشاك»

244	 ياپرىغان كۆڭۈل
249	 ئىسمى ئالماشقان جەڭچى
254	 بېكىتىلمىگەن تاماق
260	 ناخشا مۇسابىقىسى
265	 سەنئەتچى ئەسكەرلەر
269	 يارىدارلار ھېكايىسى
279	 جەڭ ئىزلىرى
291	 ساتىراشلار
296	 تۆۋەنگە چۈشكەن تۈەنجاڭ
308	 كۈتۈلمىگەن ئۇچرىشىش
312	 ئىنكاس قوزغىغان ھېكايە
316	 ئۈزۈلمەس دولقۇن
323	 ئورۇندالغان ۋەسىيەت
325	 ئىز قالدۇرۇش
331	 جىددىي پەيتتە
335	 نامسىز خەت
339	 «ئاغىنەم» نىڭ ھۈنرى
346	 يىراقتىن كەلگەن خەت
351	 بۇزۇلغان قارار
361	 ئەل ئوغلى

خىسلەت

ليەننىڭ ئالاقىچىسى خەت - چەك ۋە گېزىتلەرنى ئېلىپ كىرىشىگە، سىياسىي يېتەكچى مىجىت ئادىتى بويىچە جەڭچىلەر - نىڭ خەت - چەك ۋە تېلېگراممىلىرىغا بىر - بىرلەپ قاراپ چىقتى. ئۇنىڭ كۆزى بىردىنلا جەڭچى مەھەممەتجانغا كەلگەن پۇل چېكىگە چۈشتى - دە، ھەيران بولغان ھالدا ئالاقىچىنى مەھەممەتجاننى چاقىرىپ كىرىشكە بۇيرۇدى.

— مېنى چاقىرغانىدىڭىز؟ — سورىدى مەھەممەتجان سىياسىي يېتەكچىگە سالام بەرگەندىن كېيىن دىققەتتە تۇرۇپ. — باشقا ئىش يوق ئۇكا، قارا، بۇ ساڭا كەلگەن چەك ئىكەن، ئېيتقىنا، بۇنچە كۆپ پۇلنى نېمە قىلسەن؟ بىرەر تىجارەتنىڭ پېشىنى تۇتۇپ قالمىغانسەن؟ — سىياسىي يېتەكچى - نىڭ گۇمانلىق سوئاللىرىدا كۆيۈنۈشمۇ، كىنايمۇ بار ئىدى. — نەدىمۇ ئۇنداق ئىش بولسۇن، مەن بۇ پۇلنى تېخنىكا ئۆگىنىشكە ئالاقىدار كىتابلارنى سېتىۋېلىشقا ئىشلەتمەكچى، — مەھەممەتجان ئۆز مەقسىتىنى چۈشەندۈرگەچ سىياسىي يېتەكچى - نىڭ قولىدىن پۇل چېكىنى ئالدى ۋە پۇل چېكىدىكى رەقەمنى كۆرۈپ ھەيران قالدى.

— كىتاب سېتىۋېلىشقا بۇنچەۋالا كۆپ پۇل كەتمەس ئۇكا، — سىياسىي يېتەكچىنىڭ سۆزلىرىدىن قانداقتۇر بىر خىل گۇمانلىنىش بىلىنىپ تۇراتتى.

— شۇنداق سىياسىي يېتەكچى، كىتاب سېتىۋېلىش ئۈچۈن بۇنچەۋالا كۆپ پۇل كەتمەيدۇ، بىراق، دادام بۇنچە كۆپ پۇلنى نەدىن تاپقاندۇ؟

— ئۇكا، داداڭ بۇ پۇلنى مەيلى نەدىن تېپىپ ئەۋەتكەن بولسۇن، ئۇ داداڭنىڭ ئىشى، لېكىن سەن ھەربىي، بۇنچە كۆپ پۇلنى تېخنىكا ئۆگىنىمەن دەپ بۇزۇپ - چاچساڭ بولمايدۇ، شۇڭا، بۇ پۇلدىن ئۆزۈڭنىڭ ئۆگىنىشىگە يەتكۈدەك قىسمىنى ئېلىپ قېلىپ، قالغىنىنى ئائىلەڭگە قايتۇرۇۋەت.

— دېگىنىڭىزدەك قىلىمەن، سىياسىي يېتەكچى! — مەھەممەتجان سىياسىي يېتەكچىگە يەنە بىر قېتىم ھەربىيچە سالام بەردى - دە، لېەن ئىشخانىسىدىن چىقىپ كەتتى.

— ھوي مەھەممەتجان، ئائىلەم نامرات، دادام ياشىنىپ قالدى دەپ ھە دېسە ئائىلەڭنىڭ غېمىنى يەپ يۈرەتتىڭ، ئەمەلدە يەتتە داداڭنىڭ پۇلى جىق ئىكەنغۇ؟ — مەھەممەتجاننىڭ ئەڭ يېقىن سەپىدىشى غىياس مەھەممەتجاننىڭ قولىدىكى پۇل چېكىنى كۆرۈپ شۇنداق دېدى.

— ئائىلىمىزنىڭ نامراتلىقى راست، لېكىن، دادامنىڭ بۇ پۇلنى نەدىن تاپقانلىقىنى بىلىمدىم.

— بولدى يوشۇرما ئاداش، باي بولغاندىكىن باينىڭ بالىسىدەك يۈرۈۋەرمەمسەن، ئائىلەم نامرات دېگىنىڭگە لېەندىن يا ساڭا قۇتقۇزۇش بەرمىسە.

— ئەجەب ماڭا ئىشەنمەس بولۇپ قاپسەن ئاداش، ئىشەنسەڭ ئائىلىمىزنىڭ بارى - يوق بىساتىمۇ بۇنچىلىك پۇلغا يارمايدۇ! — كىم بىلىدۇ؟ داداڭ سەن بىلىمەيدىغان بۇلۇڭ - پۇچقاقلاردا ئالتۇن - كۈمۈش ساقلاپ كېلىۋاتقانمۇ تېخى! — ۋاي تاڭ، ئىشقىلىپ دادامنىڭ ئونىڭ يۈەن ئەۋەتكەنلىكىگە ئۆزۈممۇ ھەيران.

— ئۇنداقتا داداڭغا تېلېفون بېرىپ سوراپ باق.

— مەنمۇ شۇنداق ئويلاۋاتىمەن.

— داداڭ راستتىنلا شۇنداق دېدىمۇ؟ — سورىدى سىياسىي يېتەكچى مەھمەتجاننىڭ: «دادام ماڭا مىڭ يۈەن ئەۋەتىپتەكەن» دېگەن سۆزىگە تازا ئىشەنچ قىلالماي.

— دادام راست مىڭ يۈەن ئەۋەتىپتىكەن سىياسىي يېتەكچى، مەن بۇ ئىشنى دادامدىن قايتا - قايتا سورىدىم.

— ھىم... ، ئۇنداقتا پوچتىخانىدىكى خادىملار ئېزىپ كېتىپتۇ، يۈر ئۇكا، ناھىيىلىك پوچتىخانىغا بېرىپ سۈرۈشتۈرۈپ باقايلى، — سىياسىي يېتەكچى كۆڭلىگە نېمىلەرنىدۇر پۈتكەن ھالدا ئورنىدىن تۇردى.

پوچتىخانا ئىچى ئابۇنتلار بىلەن تولغان بولۇپ، پوچتىخانا خادىملىرى جىددىي ئىشلەۋاتاتتى. سىياسىي يېتەكچى بىلەن مەھمەتجان پۇل ئېلىش ئورنىغا كەلدى - دە، ئالدىراش ئىشلەۋاتقان ئاق پىشماق قىزغا:

— قىزچاق، خاپا بولماي بۇ پۇل چېكىنى تەكشۈرۈپ باققان بولسىڭىز، چەككى پۇل سانى خاتا بولۇپ قالغاندەك تۇرىدۇ، — دېدى.

— پۇل سانى خاتا بولۇپ قاپتۇ دەمسىز؟ — قىزچاق ھەم ھەيران بولغان، ھەم تېرىككەن ھالدا سىياسىي يېتەكچىنىڭ قولىدىكى پۇل چېكىنى ئالدى - دە، كۆتەك دەپنەرنى ئاڭتۇرۇپ كۆرگەندىن كېيىن بىر ئاز تېرىككەن تەلەپپۇزدا:

— خاتا ئەمەس ئىكەن ھەربىي يولداش، — دېدى. قىزنىڭ بۇ سۆزلىرىدىن قانداقتۇر بىر خىل مەنسىتمەسلىك چىقىپ تۇراتتى. — سىڭلىم، بۇ ئىشقا ئەستايىدىل - راق مۇئامىلە قىلىسىڭىز، — دېدى سىياسىي يېتەكچى قىزغا يەنە.

— سىز زادى نېمە دېمەكچى ئاكا! — قىز سىياسىي يېتەكچىگە چەكچىيىپ قارىدى. ئەتراپتا ئۆچرەت كۈتۈپ تۇرغان ئا-

بۇنتلارمۇ سىياسىي يېتەكچىگە ھەيران بولۇپ قاراشتى.
— سىڭلىم، پۇل ئەۋەتكۈچى ئەسلىي مىڭ يۈەن ئەۋەتكەندەكەن، چەككە ئونمىڭ يۈەن يېزىلىپ قاپتۇ، شۇڭا، چەك ئەۋەتىلگەن ئورۇندىكى پوچتىخانا بىلەن ئالاقىلىشىپ تەكشۈرۈپ كۆرسىڭىز، — دېدى سىياسىي يېتەكچى.

— ھە...، مۇنداق ئىشىمدى؟ ماقۇل ئاكا، — قىزچاق ئوڭسۇلى ئۆچكەن ھالدا ئورنىدىن تۇرۇپلا بىر ئىشخانىغا كىرىپ كېتىپ، بىر ھازادىن كېيىن ئوتتۇرا ياشلاردىكى سېمىز بىر كىشى بىلەن خۇشال ھالدا چىقىپ كەلدى ۋە سىياسىي يېتەكچىنى كۆرسىتىپ تۇرۇپ پوچتىخانا باشلىقىغا:
— مانا مۇشۇ كىشى، — دېدى.

— سىزگە رەھمەت ئۇكام، پوچتىخانىدىكى خادىملار ئېھتىياتسىزلىقتىن پۇل چېكىگە مىڭ يۈەننى ئونمىڭ يۈەن دەپ يېزىپ قويۇپتۇ. ئەگەر سىز بۇ ئىشنى مەلۇم قىلمىغان بولسىڭىز بۇ ئىشنى بېجىرگۈچى خىزمەتچىگە زور زىيان بولاتتى، ئىدارىمىزنىڭ ئىناۋىتىگىمۇ تەسىر يېتەتتى، — دېدى پوچتىخانا باشلىقى سىياسىي يېتەكچىنىڭ قولىنى مىننەتدارلىق بىلەن چىڭ سىقىپ تۇرۇپ.

— بۇ بىز ھەربىيلەرنىڭ قىلىشقا تېگىشلىك ئىشىمىز، — دېدى سىياسىي يېتەكچى كەمتەرلىك بىلەن.

— يۈرۈڭ ئۇكام، مەن سىزنىڭ تۆھپىڭىزنى ئىدارە نامىدىن قۇتۇلۇقلىۋالاي، — پوچتىخانا باشلىقى سىياسىي يېتەكچىنى ئىشخانىغا تارتتى.

— رەھمەت سىزگە، بىز قايتايلى، ئەگەر رەھمەت ئېيتىشقا توغرا كەلسە مانا بۇ يىگىتكە رەھمەت ئېيتىڭ، چۈنكى، چەكنىڭ ئىگىسى مانا مۇشۇ يىگىت.

— رەھمەت ئۇكام سىزگە، ئىسمىڭىز، خىزمەت ئورنىڭىزنى ئېيتىپ بەرسىڭىز، — پوچتىخانا باشلىقى خاتىرە دەپتىرى

بىلەن قەلىمىنى ئېلىپ مەھەممەتجانغا قارىدى. شۇ تاپتا پوچتىغا-
نا باشلىقى، سىياسىي يېتەكچى ۋە مەھەممەتجاننىڭ چىرايىدىن
ئوخشاشلا تەسۋىرلەپ بولمايدىغان بىر خىل خۇشاللىق بالقىپ
تۇراتتى.

1997 - يىل 5 - ئاينىڭ 17 - كۈنى

ئىگىسىنى تاپقان سوۋغات

غەربكە يېتىۋاتقان قۇياش كائىناتقا تويمىغاندەك قارايتتى ۋە ئاداققى قىزغۇچ نۇرىنى ئانا دالىغا سېخىلىق بىلەن چاپاتتى. كۆجۈم مەھەللىنىڭ ئوتتۇرىسىغا سېلىنغان تۆمۈر رىشاتكىلىق سېمونت كۆۋرۈك ئۈستىدە 18 - 19 ياشلار چامىسىدىكى بىر قانچە ياش پاراڭلىشىپ ئولتۇراتتى. بۇلارنىڭ ئىچىدە نىجاتنىڭ بويى ھەممىدىن ئېگىز ھەم زىلۋا، يېشى ھەممىدىن كىچىك ئىدى. قويۇق قاشلىرى ئاستىدىكى پىيالىدەك چوڭ كۆزلىرى ۋە ئاقپىشماق چىرايى خىيالچان كۆرۈنەتتى. گەپىتىن - گەپ چىقىپ، پاراڭ ھەربىي سەپكە كىرمەكچى بولغان نىجاتقا مەركەزلەشتى.

— ھەي ئاداش، بۇ ياخشى مەسلىھەت. ئالىي مەكتەپكە بارمىغاندىكىن، پۇرسەتنى قولىدىن بەرمەي ھەربىي سەپكە كىرگەننىڭ تۈزۈك، — دېدى نىجاتنىڭ ساۋاقداشى ئەركىن.

— دېگەنلىرىڭغۇ دۇرۇس، لېكىن بۇ يىل بىزنىڭ ناھىيىگە بەرگەن سان بەك ئاز ئىكەن. ھازىرقى مەسىلە ھەربىي سەپكە قانداق كىرىش مەسلىسى - دە، — دېدى نىجات غەمكىن ھالدا.

— ھەي ئەخمەق! شۇنىڭغىمۇ باش قاتۇرامدۇ؟ كۈنلاردا «سەۋەب قىلساڭ سېۋەتتە سۇ توختايدۇ» دېگەن گەپ بار. ھالقىدەلىق پەيتتە «ياقسام پىشارمۇ، كۆمسەم پىشارمۇ» دەپ ئولتۇر-ساڭ قاملاشمايدۇ، — دېدى ئەركىن نىجاتقا مەسلىھەت بېرىپ.

— ھەي ئاداش! ئەركىن راست دەيدۇ. پۇل دېگەن نەرسە بارغۇ، شەيتاننىمۇ ئۇسسۇلغا سالىدۇ. ئانچە - مۇنچە سوۋغا - سالام يوللاشمۇ قولۇڭدىن كەلمەمدۇ؟ ھازىر بەزىلەرنىڭ گىلى

يوغىناپ كەتتى، — دېدى ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى يېشى ئەڭ چوڭ مەردان.

ساۋاقداشلار نىجاتقا بىرقۇر مەسلىھەت بېرىشكەندىن كېيىن، بىرلەپ - ئىككىلەپ ئۆز ئۆيلىرىگە قايتىشتى. گۇگۇم بىلەن باشلانغان يامغۇر تاڭ يورۇشىغا توختىدى. نەيزە بويى كۆتۈرۈلگەن قۇياش ئالتۇن نۇرى بىلەن كائىناتنى يورۇتۇشقا باشلىدى. لېكىن، نىجاتنىڭ كۆڭلى بىرقىسمىلا ئىدى. ئارىدىن بىر ئايچە ۋاقىت ئۆتكەن بولسىمۇ، ئۇنىڭ ئەسكەرلىككە قوبۇل قىلىنغانلىقى ھەققىدە ھېچبىر خەۋەر يوق ئىدى. ئۇ بەزى ۋاقىتلاردا كۈن بويى ئۆيدە خىيال دېڭىزىغا غەرق بولۇپ يۈرسە، بەزىدە ساۋاقداشلىرىنىڭ قېشىغا بېرىپ كۆڭلىنى ئېچىپ كېلەتتى.

ئۇ بىر قىسىم كىشىلەرنىڭ مەنپەئەت يەتكۈزمىسە، ئىش بېجىرىپ بەرمەيدىغان ناتوغرا خىزمەت ئىستىلىدىن نارازى ئىدى. ئۇ ھەم ئۈمىد، ھەم ئۈمىدسىزلىك ئىچىدە يەنە بىرقانچە كۈننى ئۆتكۈزدى.

ئۇ نېمىدەپ ئاغرىنسا ھەقلىق ئىدى، چۈنكى ئۇنىڭ ئەسكەرلىككە قوبۇل قىلىنىشقا شەرتى توشاتتى. بەزى يىپ ئۇچىغا قارىغاندا، نىجاتنىڭ ھەربىي سەپكە قاتنىشىشىغا ئەسكەر قوبۇل قىلىش كومىتېتى مۇزاكىرە قىلىپ قوشۇلۇپ بولۇپتۇ. ئەمما، ئۇنىڭ بىلەن بىرگە مۇزاكىرىدىن ئۆتكەنلەرگە ئەسكەرلىككە قوبۇل قىلىنغانلىق ھەققىدە چاقىرىق قەغىزى كېلىپ بولدى، لېكىن نىجاتقا بۇ ھەقتە خەۋەر يوق ئىدى.

قۇياش پېتىشقا باشلىدى. شىلدىرلاپ ئېقىۋاتقان سۇ، ئاستا چىقىۋاتقان سالقىن شامال، كەچكى شەپق نۇرىدا جۇللانغان دەل - دەرەخ ياپراقلىرى، ياپيېشىل ئوت - چۆپلەر ئۆستەڭ بويىغا بىر خىل رومانىك تۈس بەخش ئەتكەنىدى. پېشايۋاندا ئەختەم ئاكا چوڭقۇر خىياللارغا چۆمگەن ھالدا ئولتۇراتتى. ئۇ ئويلىغانىسىرى

قورۇق باسقان چىرايى نېمە ئۈچۈندۇر تاتىرىپ، قارا، قويۇق قاشلىرى ئاستىدىكى چوڭ قوي كۆزلىرىدە تىل بىلەن تەسۋىرلەپ بولمايدىغان بىر خىل بىسىرەمجانلىق ئەكس ئېتىپ تۇراتتى. ئۇ بۇ دۇنيالىقتىكى بىر تاللا ئوغلنىڭ ئىچىگە تىنىپ، كۈندىن - كۈنگە جۈدەپ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ چىدىيالمىي قېلىۋاتاتتى. ياش ئەگىپ تۇرغان نۇرسىز كۆزلىرىنى ئوغلنىڭ تەقەززالىق بىلەن تىكىلگەن كۆزلىرىگە تىككىنىچە:

— بولدى ئوغلۇم، بەكمۇ ئىچىڭگە سېلىپ كەتمە، بۇنداق ئازابلىنىۋېرىدىغان بولساڭ ئۆزۈڭنى يوقىتىپ قويسەن، — دېدى ئاتىلىق مېھرى بىلەن.

* * *

ئەختەم ئاكا بىلەن گۈلىنساخان ئاچىنىڭ بېشىغا دۆلەت قۇشى قونغانلىقى ئۈچۈن، بۇ ئۆينىڭ ئىچى بۈگۈن تەسۋىرلىگۈ - سىز خۇشاللىققا چۆمگەندى. چۈنكى، ئەختەم ئاكا بىلەن گۈلىن - ساخان ئاچا تۇرمۇش قۇرۇپ نەچچە يىللار ئۆتكەن بولسىمۇ، بالا يۈزى كۆرەلمەي خۇداغا نالە قىلىپ كېلىۋاتاتتى. بۈگۈن بۇ ئۆيدە ئۆزۈندىن بېرى ئارزۇ قىلىپ كەلگەن ئوغلۇل پەرزەنت — نىجات دۇنياغا كۆز ئاچقاندى.

كۈنلەرنىڭ ئۆتۈشىگە ئەگىشىپ، نىجاتجان ناھايىتى ئەتىۋار - لىنىش ئىچىدە ئوماق چوڭ بولدى. ئۇ مەھەللىدىكى ھەممە كى - شىنىڭ ئىچىنى كۆيدۈرەتتى. ئۇنىڭ بېشىغا تولماي تۇرۇپلا تىلى چىقتى. ئويلىمىغان يەردىن شۇ يىلى ئەختەم ئاكىنىڭ ئايالى گۈلىنساخان «ساقايما» كېسەلگە گىرىپتار بولۇپ قازا قىلدى. گۆدەك بالىغا ھەم ئاتا، ھەم ئانا بولۇپ كۈنلەرنى مىڭ مۇشەققەتتە ئۆتكۈزۈۋاتقان ئەختەم ئاكا ئۇرۇق - تۇغقان، قولۇم - قوشنىلىد - رىنىڭ بېشىنى ئوڭشاپ قويۇش ھەققىدىكى مەسلىھەت، تەكلىپ -

لىرىگە: «ياق! مېنىڭ بۇ قوزام ئۆگەيلىك دەردىنى تارتىپ قالمىسۇن» دەپ جاۋاب بېرىپ رەت قىلدى. نىجاتنى ۋاقتىدا بۇيۇپ - تاراپ، رەتلىك كىيىندۈرۈپ، قەيەرگە بارسا بىرگە ئېلىپ بېرىپ چىرايلىق باقتى. نىجات ئوقۇش يىلىغا ئەمدىلا توشقاندا، ئۇنى ئۆزى مەكتەپكە ئاپىرىپ بەردى. نىجات تۇنجى قېتىم «ئاتا، ئانا» دېگەن خەتنى يازالايدىغان بولغاندا، ئوغلىدىن سۆيۈنگەن ئەختەم ئاكا نىجاتنىڭ پېشانىسىگە سۆيۈپ تۇرۇپ: «ئوماق ئوغلۇم، ئوبدان قوزام. . . ياخشى ئوقۇپ چوڭ بولغاندا ئەسكەر بولۇپ ۋەتەننى قوغدىغىن» دەپ خۇشاللىق ياشلىرىنى تۆككەندى.

* * *

ئۆكتەبىرنىڭ ئاخىرقى كۈنلىرى، ئەختەم ئاكا سەھەرلا ئور- نىدىن تۇرۇپ، ئەسكەر قوبۇل قىلىش ئىشخانىسىغا قاراپ يول ئالدى. ئۇ ئىشخانىنىڭ ئالدىغا كېلىپ قىيا ئېچىلغان ئىشكىنىڭ يوپۇقىدىن قارىدى. ئىشخانىدا ئېگىز بويلۇق بىر كىشى گېزىت كۆرۈپ ئۆرە تۇراتتى. ئۇ ناھىيىلىك خەلق قوراللىق بۆلۈمىنىڭ باشلىقى شاڭشياۋ قادىر ئىدى. ئەختەم ئاكا ئىشكىتىن كىرىپ قەستەن بىرنى يۆتىلىپ قويۇپ، ئارقىدىنلا سالام بەردى:

— ئەسسالامۇئەلەيكۇم!

قادىر گېزىتتىن بېشىنى كۆتۈرۈپ، خۇشياقمىغان ھالدا ئەختەم ئاكىنى ئولتۇرۇشقا تەكلىپ قىلدى. ئارىنى خېلى ئۇزۇن جىمجىتلىق باستى. ئەختەم ئاكا ئاخىر بۇ جىمجىتلىقنى بۇزۇپ:

— مەن بىر ئىش بىلەن سىلەرنى ئىزدەپ كېلىۋىدىم ئۇكام، — دېدى.

— قېنى ئېيتىدىلا، نېمە ئىشلىرى بار ئىدى؟ —

سورىدى قادىر سوغۇققىنە.

— ئوغلۇم ھەربىي سەپكە كىرمەكچى بولۇپ تەكشۈرۈشكە قاتنىشىۋىدى، شۇڭا...

— ھە، ئىسمى نېمە ئىدى؟

— نىجات.

— ئۆزلىرىنىڭ ئىسمىچۇ؟

— ئەختەم، — ئەختەم ئاكا جاۋاب بېرىۋېتىپ: «ئەجەبمۇ

قوپال باشلىقكەنغۇ بۇ» دېگەنلەرنى خىيالىدىن ئۆتكۈزدى.

— نىجات ئەختەممۇ؟

— ھەئە، — ئەختەم ئاكا سەل ھودۇققان ھالدا جاۋاب

بەردى.

قادىر قوشۇمىسىنى تۈرگەن ھالدا بىر ئاز ئويلىنىۋالغاندىن كېيىن، شىرەنىڭ تارتىمىسىدىكى ئەسكەرلىككە قوبۇل قىلىنغانلار تىزىملىكىگە قاراپ چىقتى ۋە:

— مەن باشقىلار بىلەن مەسلىھەتلىشىپ باقاي. ھەر ھالدا بۇ ئىشنى ھەل قىلىش ئاسانغا چۈشمەيدۇ. چۈنكى، سان ئاز، تىزىملىقلار كۆپ، — دېدى ئەختەم ئاكاغا يەر تېگىدىن قاراپ قويۇپ.

— شۇنداقتىمۇ ئامالنى قىلىپ باقارلا باشلىق، مۇشۇ ئىش قاملىشىپلا قالدىغان بولسا مەنمۇ قاراپ ئولتۇرمايمەن، ھەر ھالدا خىزمەتلىرىدە بولغۇچىلىكىمىز بار، — دېدى ئەختەم ئاكا باشلىق. نىڭ مۇددىئاسىنى چۈشەنگەندەك.

— ياقەي، بۇنىڭ ئامالنى سىلى ئەمەس، ئۆزۈم قىلد-مەن، — دېدى قادىر.

ئەختەم ئاكا خۇشاللىقىدىن باشلىققا بىرمۇنچە «رەھمەت» لەرنى ئېيتقىنىچە ئىشخانىدىن يېنىچە مېڭىپ چىقىپ كەتتى. ئەختەم ئاكا پىرىنسىپنى ئۆلچەم قىلماي، ئۆزىگە يەتكۈزگەن مەنپەئەتنى ئۆلچەم قىلىدىغان نەپسى يامان كىشىلەرگە تولمۇ